

BOSNIA AND HERZEGOVINA
PARLIAMENTARY ASSEMBLY OF BOSNIA AND HERZEGOVINA
Delegation to the Parliamentary Assembly of Mediterian

Broj: 01,02,03,03/11-05-1-2168/17
Sarajevo, 20.10.2017.

KOLEGIJU PREDSTAVNIČKOG DOMA PSBiH
KOLEGIJU DOMA NARODA PSBiH
ČLANOVIMA DELEGACIJE PSBiH U PAM-u

IZVJEŠTAJ S PARLAMENTARNE KONFERENCIJE POD NAZIVOM
"OLAKŠATI TRGOVINSKU RAZMJENU I INVESTICIJE U PODRUČJU
MEDITERANA"

Rabat, Kraljevina Maroko, 8. i 9. oktobar 2017. godine

U Rabatu, Kraljevina Maroko, 8. i 9. oktobra 2017. održana je parlamentarna konferencija pod nazivom "Olakšati trgovinsku razmjenu i investicije u području Mediterana", na kojoj su učestvovali članovi Delegacije PSBiH u Parlamentarnoj skupštini Mediterana (PAM) Šemsudin Mehmedović i Mirsad Isaković. U pratnji članova Delegacije bile su Tea Mandilović, sekretarka, i Dubravka Ištuk-Pavlović, prevoditeljica. Konferencija na visokom nivou održana je u organizaciji Parlamentarne skupštine Mediterana (PAM) i Svjetske trgovinske organizacije (WTO).

Cilj održavanja konferencije bio je pružiti parlamentarcima PAM-a ključne informacije, najbolje prakse, iskustva i perspektive koje će olakšati trgovinsku razmjenu i investicije u području Mediterana, u okviru uloge koju imaju državni i regionalni parlamenti u svom zakonodavnom svojstvu.

Konferencija je otvorena uvodnim obraćanjima visokih zvaničnika Kraljevine Maroko N.J.E. Hakima Benchamacha, predsjednika Senata K. Maroko, i N.J.E. Lahbiba El Malkija, predsjednika Predstavničkog doma K. Maroko.

Predsjednik Senata Kraljevine Maroko Hakim Benchamach istakao je u svom obraćanju kako je neophodno zajedno pokrenuti i voditi najbolje politike koje će omogućiti razvijanje i jačanje investicija i ekonomije. On je, također, naglasio namjeru Maroka da doprinese procesu ekonomske integracije na međunarodnom nivou, unutar PAM-a i drugih organa kao što je Afrička unija, kroz mnoge akcije koje je vlada preduzela kako bi stvorila uslove za pogodnu investicionu klimu kao i spremnost parlamenta da usvoji zakone koji će tome doprinijeti. "Parlamentarci imaju ključnu ulogu za uspostavljanje političke stabilnosti, izgradnju povjerenja i dobrog upravljanja, koje su temelj za napredak i razvoj svih naroda", zaključio je Benchamach.

Prisutnima se obratio i Senator Lhou Lmarbouh, potpredsjednik PAM-a i predsjednik 2. stalnog komiteta PAM-a iz Maroka, koji je istakao da je saradnja PAM-a i WTO-a od izuzetnog značaja s obzirom na to da se zemlje Mediterana i Afrike jos uvijek oporavljaju od ekonomske krize, a WTO im treba pomoći u smislu donošenja sporazuma koji će olakšati razvoj trgovine i investicija u ovim regijama. On je naglasio posvećenost Parlamenta Maroka aktivnostima PAM-a, te je naglasio da je ekonomski prosperitet uslov koji može znatno doprinijeti ostvarivanju socijalnog mira i političke stabilnosti. Senator Lmarbou je istakao ulogu parlamentaraca u uklanjanju barijera koje otežavaju trgovinu, odnosno birokratskih procesa kao što su olakšavanje transportnih i carinskih procedura. On je zaključio da, uprkos promjeni prioriteta koji prate Arapsko proljeće i migracionu krizu u regionu, PAM u potpunosti ostaje posvećen podsticanju ekonomskog rasta kao sredstva za postizanje i očuvanje stabilnosti regije.

Prisutnima se obratio i Said El Hachimi, viši savjetnik u WTO-u, koji smatra da različitost zemalja koje okuplja WTO čini temelj za multikulturalizam, donošenje dobrih prijedloga i pronalazak rješenja za brojne ekonomske izazove današnjice, te da PAM i WTO dijele isti pristup u odnosu na njihovo članstvo, jer obje organizacije vrednuju raznolikost kao resurs.

Tokom dvodnevnog zasjedanja raspravljalo se o značaju multilateralnih trgovinskih propisa i o pregovorima za ekonomije Mediterana, uticaju političkog konteksta na međunarodnu trgovinu Mediterana i o upravljanju trgovinskim sporovima. Također, razgovaralo se i o tome kako će Sporazum WTO-a o trgovinskim olakšicama jačati investicije na Mediteranu, o prilagođavanju ekonomija Mediterana novoj stvarnosti u međunarodnoj trgovini, te je vođena interaktivna rasprava o angažiranju članova parlamenata u oblasti međunarodne trgovine i WTO-u.

Na konferenciji su govorili predstavnici Svjetske banke, EBRD-a, EIB-a, Ekonomske komisije UN-a i drugi ključni akteri nacionalnih trgovinskih agencija i privatnog sektora.

Svaka sesija uključivala je otvorenu debatu među učesnicima s ciljem razmjene mišljenja i najboljih praksi na nacionalnom nivou. Učesnici konferencije su, također, predložili niz preporuka u pogledu prilagođavanja državnog zakonodavstva, a naročito: opći nivo trgovine i investicija u Mediteranu mora biti i dalje stimuliran, posebno u pogledu unutarregionalne trgovine; mala i srednja preduzeća su presudna za mediteransku ekonomiju u smislu otvaranja novih radnih mjesta, BDP-a i kupovne moći; razmjena najboljih praksi, naučene lekcije i uspješne priče predstavljaju efikasno sredstvo za olakšavanje trgovine i investicija, kao i promoviranje ekonomske integracije; Sporazum WTO-a je korisno sredstvo za olakšavanje trgovina.

Tokom rasprave Mirsad Isaković objasnio je primjer BiH koja bi trebala do kraja godine ispuniti uslove za članstvo u WTO. Bosna i Hercegovina, opterećena legislativama zbog unutrašnjeg uređenja i specifičnih odnosa sa susjednim zemljama, bila je u izuzetno nepovoljnom položaju za pregovaranje sa ostalim članicama WTO-a. Također, istakao je da se nije dovoljno govorilo o teškom položaju malih zemalja, jer su velika tržišta uglavnom rezervirana za velike ekonomije, kao i o političkoj klimi bez koje je nemoguće govoriti o stabilnom ekonomskom ambijentu, što se, također, može vidjeti na primjeru BiH. "Bosna i Hercegovina je prirodnim potencijalom i resursima imala najveći dio izvoznog kolača u bivšoj državi Jugoslaviji, a onda je nekreiranjem politički stabilnog ambijenta došla u gotovo bezizlaznu situaciju", istakao je Isaković.

Generalni sekretar PAM-a amb. Sergio Piazzi podsjetio je prisutne na aktivnosti PAM-ovog panela za ekonomiju i akademske platforme, kao jedinstvenih instrumenata na raspolaganju parlamentarcima i njihovim partnerima u identifikaciji i adresiranju ključnih pitanja od značaja za održivi društveno-ekonomski rast, regionalnu stabilnost i komercijalnu integraciju, masovne migracije i prilagođavanje klimatskim promjenama.

Na kraju konferencije zaključeno je da je njeno održavanje bila dobra prilika za upoznavanje zastupnika o procedurama za rješavanje sporova između država, ali i prilika za uspostavljanje trgovinskih i privrednih aktivnosti uopće između zemalja članica WTO-a. Također, to je bila prilika da se podstakne aktivno učešće parlamentaraca u raspravi o državnim i regionalnim ekonomskim strategijama koje mogu biti provedene na zakonodavnom nivou kako bi se efikasno rješavali ekonomski izazovi za pojedinačne zemlje i region.

Istaknuto je da PAM kao forum za dijalog može doprinijeti davanju konstruktivnih rješenja u prevazilaženju prepreka u razvoju trgovine i investicija i zajedno s WTO-om doprinijeti jačanju daljnje saradnje i izgradnje povjerenja u duhu pozitivnih promjena. PAM se obavezao da nastavi raditi s parlamentima zemalja članica i s drugim međunarodnim organizacijama i relevantnim međunarodnim i finansijskim institucijama, te je najavio održavanje zajedničkog sastanka, organiziranog u saradnji s WTO-om i UN-om, koji će biti posvećen Zapadnom Balkanu iduće godine.

Izvještaj pripremila:
sekretarka Delegacije PSBiH u PAM-u
Tea Mandilović

Izvještaj odobrio:
Šemsudin Mehmedović
predsjedavajući Delegacije PSBiH u PAM-u

Dostaviti:

- naslovu
- Kolegiju Sekretarijata PSBiH
- Komisiji za vanjske poslove PDPSBiH
- Komisiji za vanjsku i trgovinsku politiku, carine, saobraćaj i komunikacije Doma naroda PSBiH
- Sektoru za međunarodne odnose i protokol
- Sektoru za odnose s javnošću

